

alligevel sammenbinder den europæiske Udvikling ogsaa i saadanne Forhold. Men naar Spørgsmaalet er om Ordningen af Forhold, som dem, hvorom der er Tale i nærværende Lovudkast, naar Spørgsmaalet for Dvrigt er om Ordningen af den civile og kriminelle Proces efter de nye Grundfætninger, der overalt arbeide sig frem, saa er det min fulde Overbevisning, at man ikke kan vinde noget bedre Støttepunkt for en alvorlig, rolig og samvittighedsfuld Bedømmelse af de Lovforslag, man kan ønske gennemførte, end noie at lægge Mærke til Forholdenes Gang i andre Lande, som have det fremfor os, at de noget tidligere ere komne ind paa denne hele Udviklingsbane, og som saaledes frembyde en Erfaring, vi ikke kunne have, saa længe vi ikke have begyndt derpaa. De, der komme efter, have i det Mindste det Gode, at de kunne lære af dem, der ere gaaede forud. Dersom det nu kun var et enkelt Land, hvorom der var Spørgsmaal, saa skal jeg villig erkende, at der her, som overhovedet, maa vises megen Varsomhed med en saadan Efterdannelse, men i nærværende Tilfælde er jo Forholdet meget mærkeligt. De almindelige Hovedgrundfætninger, hvorpaa Kontursretten nu hviler baade i de store og i flere mindre kontinentale Lande i Europa, have jo udviklet sig i dette Aarhundrede. Udgangspunktet er givet i Frankrig, og trods alle Forskjelligheder, som der for Dvrigt er imellem den franske og den tydske Retsudvikling og mange andre Retsudviklinger, saa er det dog de ledende Tanker i den franske Handelslovbog, som har vandret Europa rundt, naturligvis bearbejdet, udviklet, gennemtanke og omdannet paa denne lange Vej, men netop derved hævdende en vis almen Gyldighed. At der ikke er Spørgsmaal om en simpel Overføttelse af disse Bestemmelser, behøver jeg vist ikke at sige, det er sandelig heller ikke et sædvanligt Overføttelsesarbejde, der her foreligger, nei, det gjælder om at optage de fremmede Retsbestemmelser i sin Bevidsthed, det gjælder om, for at bruge et Billede, virkelig at fordsie dem, at tilegne sig dem, og derpaa om en fri Reproduktion; men Ingen skal dog med Sandhed kunne sige, at det ikke har stor Betydning, at de Grundfætninger, man vil

gennemføre i Lovet i dette Land, saaledes have gjort deres Herredømme gjældende i det ene Land efter det andet i en Række af Aar. Egeoverfor en saadan Kjendsgjerning gaar det ikke an at stille sig paa Kristian den Femtes Lovs Standpunkt og sige: alt Andet er fremmed, det ændser jeg ikke, vi alene have fundet det Bise og derved ville vi blive staaende til evig Tid. Det er et uholdbart Standpunkt, og om det ærede Medlem maasse ikke paa alle Punkter vilde gaa saa vidt, at han vilde vedkjende sig dette, saa var det dog et gennemgaaende Præg, som dels kritisk og dels elegant i Virkeligheden betegnede de Bemærkninger, hvormed det ærede Medlem stod ligeoverfor nærværende Lovforslag. Det traadte f. Ex. meget kjendeligt frem med Hensyn til Spørgsmaalet om Gjældsængslets Afstæffelse. Det ærede Medlem havde ikke rigtig Mod, synes jeg, til med Bestemthed at modsætte sig Afstæffelsen; men jeg gjør ham neppe Uret, naar jeg siger, at han helst beholdt dette Tvangsmiddel. Ja, jeg kan godt forstaa det Standpunkt, hvorfra det ærede Medlem betragter Sagen. Naar man tager den aldeles praktisk, og slet ikke lægger Vægt paa den principielle Betragtning; naar man aldeles ikke bekymrer sig om den Retsudvikling, som ogsaa i denne Henseende er foregaaet gennem en Række Aar i de forskjellige europæiske Lande, ja, saa forstaaer jeg, som sagt, helt vel, at man ikke vil opgive Gjældsængslet. Det er sandt, hvad det ærede Medlem sagde, at under visse Forhold har Gjældsængslet en ikke ganske ringe praktisk Betydning, det er sandt, at dets Afstæffelse er en Svækkelse af Kreditten. Det er netop derfor, at der i Forslaget er optaget adskillige Bestemmelser, som ikke kunne undværes, naar man af principielle Grunde beslutter sig til en saa betydelig Indskrænkning i Brugen af Gjældsængsel, som der tilsigtes ved nærværende Lovforslag. Det Forhold, hvorved flere ærede Medlemmer og hvorved ogsaa det ærede Medlem særlig dodelede, var Udgangen til Underpant i Løsøre. De Bestemmelser, som i saa Henseende findes i Lovudkastet, staa netop i alteinøieste Forbindelse med den Svækkelse af Kreditten, som praktisk taget ligger i den store Indskrænkning af Udgangen til Brugen